

ਰੈਡਕਰਾਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ

63-ਏ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ

ਗਲੀ ਨੰ: 1, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ

ਜਮਾਲਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਅਨਿੰਨ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰੋਂ-ਘਰੋਂ ਵਰੋਸਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਜਦ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਦੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਜਦ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੜਾ ਲੈ ਆਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਡੋਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੜਾ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੜਾ ਭਰ ਲਿਆਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨ ਧੋ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਡੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਇੰਜ ਹੀ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇ ਅੱਜ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਇੰਜ ਪਾਣੀ ਡੋਲਣਾ ਨਾ ਭਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪਿਲਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾ ਕੋਈ ਉਜਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁੱਸਾ-ਗਿਲਾ, ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਵੱਟ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਤਿਬਚਨ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਜਲ ਲਿਆਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਅਭਿਆਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਦੇ ਲੰਗਰ ਪਕਾਉਣ ਲਈ, ਕਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ (ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ) ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਘੋੜਿਆ ਲਈ ਘਾਹ, ਦਾਣਾ, ਲਿੱਦ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕਰਦੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਥਾਂਏ ਪਈ ਹੈ, ਜਾਉ! ਆਪ ਨਾਮ ਜਪੋ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਪਾਉ।” ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੈਮਲਪੁਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ‘ਕਹਵਾ’ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੇ ਬਣਾਈ। ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਸਿਆ ਇਹ ਪਿੰਡ ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਕੋਹ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਲੋਕ ਦੂਰੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਥਾਂ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰਾਹਗੀਰ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਸੁੱਖ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਾਈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਨ-ਮਨ-ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਮਾਈ/ਕੀਤੀ। ਦੋ ਸੌ ਮੰਜੇ ਬਿਸਤਰੇ, ਆਏ ਗਏ ਰਾਹੀਆਂ-ਪਾਂਧੀਆਂ ਦੇ ਸੁੱਖ ਆਰਾਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੋ ਸੌ ਘੜਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਰ ਸਮੇਂ ਭਰ ਕੇ ਰੱਖਦੇ। ਇਥੇ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਕੇ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਗਈ।

ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਲਾਹੋ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਪਿੰਡ ‘ਸੋਦਰਾ’ ਵਿਖੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਸੰਮਤ 1705, ਸੰਨ 1648 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਭਾਈ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਜੀ ਜਰਨੈਲ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ (ਮੁਨਸ਼ੀ)

ਸਨ। ਜਰੀਰਾਂ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕੋਈ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਭਾਉ ਕਰੇਗਾ, ਉਤਨਾ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰਹੇਗਾ। ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਆਪ ਵੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੀਵਨ

ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਐਸੀ ਅਵਸਥਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸਤਿਸੰਗ ਹੋਵੇ, ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾ ਬੈਠਦੇ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੈਣ-ਬਸੇਰਾ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜੇਬਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਨੰਗਾ, ਭੁੱਖਾ, ਗਰੀਬ, ਲੋੜਵੰਦ ਦੇਖਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਸਨ।

ਮਾਨੁ ਨ ਕੀਜੈ ਸਰਣਿ ਪਰੀਜੈ ਕਰੈ ਸੁ ਭਲਾ ਮਨਾਈਐ॥ (ਪੰਨਾ ੬੧੨)

ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੀ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਗਤ ਨਨੂਆ ਨਾਲ ਭੇਟ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤੜਪ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਭਗਤ ਨਨੂਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਮਪਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਧਰੁ ਭਗਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਸਾਧਨਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਭਗਤ ਨਨੂਆ ਜੀ ਸੱਚ-ਖੰਡ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ, ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ। ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਜੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬੋਝ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਆਪ ਘਰ ਦਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਤਿਆਗ ਕੇ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਭੁੱਖੇ-ਭਾਣੇ ਕਈ ਦਿਨ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਛਾਣਦੇ ਫਿਰਦੇ ਰਹੇ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭਟਕਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਇਕ ਸਾਧੂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਸਾਧੂ ਤੋਂ ਪਰਮਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅੰਨ-ਜਲ ਤਿਆਗ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ, 31 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦੀ ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਹੋਈ। ਭਾਈ ਜੀ ਦਾ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਈ। ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਤਬੇਲੇ 'ਚ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ, ਉਪਰੰਤ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਉੱਪਰ ਬੈਠੇ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੇ ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਨਦਰੀ-ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸੇਵਾ 'ਚ ਲੱਗ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸਭ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰਬੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਹੋ ਗਏ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਲਮ, ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ, ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਕੇ ਜਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੇ ਚਮੜੇ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਜਲ ਦੀ ਭਰ ਕੇ ਸਭ ਵਿੱਚ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਇਕ ਜੋਤ ਜਾਣ ਜਲ ਛਕਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਥੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ 'ਜਲ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦੇ, ਜਲ ਛਕਾ ਆਉਂਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀਚਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜੋਤ ਸਮਝ ਜਲ ਛਕਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਛਕਾਉਂਦੇ ਦੇਖ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਰੋਕਿਆ, ਘਨੂਈਆ! ਇਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਨਾ ਛਕਾਉ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੇ ਸੁਣੀ-ਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਿਨਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਜਲ ਛਕਾਉਂਦੇ, ਸੇਵਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਕੁੱਝ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ ਕੇ ਮੁੜ ਜੀਵਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਅ ਕੇ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਸਾਹਿਬ ਜੀਓ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਵਿੱਚ ਆਪ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲੇ, ਐ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ! ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਕੁੱਝ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪੂਰਨ ਸਾਧ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਘਨੂਈਆ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਬੜੀ ਉੱਚੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਮਲੂਮ ਦੀ ਡੱਬੀ ਤੇ ਪੱਟੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਥੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਮਲੂਮ-ਪੱਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕਰਿਆ ਕਰੋ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ 'ਤੇ ਮਿਹਰਾਂ, ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ, ਭਾਈ ਜੀ! ਤੁਹਾਡੀ ਘਾਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਥਾਂਇ ਪਈ ਹੈ, ਆਪ ਨਾਮ ਜਪੋ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਪਾਵੋ। ਆਪ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਉ। ਗੁਰੂ ਸਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੇਗਾ।

ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਦੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ 'ਕਹਵਾ' ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਲੇ 10 ਕੁ ਸਾਲ ਪਿੰਡ ਹੀ ਬਿਤਾਏ। ਪਿੰਡ ਕਹਵਾ ਵਿੱਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਈ ਘਨੂਈਆ ਜੀ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਸੁਣਦੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਆਪ ਦਾ ਸਰੀਰ ਕੁੱਝ ਢਿੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਨਿੱਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਲਾਈ। ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦੇ-ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸੋਚਦੇ ਵਿਖੇ 20 ਸਤੰਬਰ ਸੰਨ 1718 ਈ: (ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੰਮਤ 1775 ਬਿਕ੍ਰਮੀ) ਨੂੰ 70 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਗਏ। ❀

ਪਰਚਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ

ਗੁਰਸਿੱਖ ਲਈ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਪੂਜਾ ਅਕਾਲ ਕੀ ਕਰੇ, (ਪਰਚਾ) ਅਗਵਾਈ ਸ਼ਬਦ (ਗੁਰਬਾਣੀ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ (ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਦੀਦਾਰ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਕਰੇ। ਹਰ ਔਕੜ ਤੇ ਭਉਜਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਟੇਕ ਲਵੇ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ।